

Guiescoop

Cooperativa de
consum

Agraïm a les cooperatives
**Escola el Puig, El Brot i
Som Energia**
l'aportació del seu testimoni.

Reconeixement – No Comercial – Compartir Igual (by-nc-sa):

No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Edita: Generalitat de Catalunya

Autoria: Opcions de consum responsable, SCCL, i Calidoscoop, SCCL

Edició de textos i disseny: L'Apòstrof, SCCL

Data d'elaboració: Setembre de 2018

Aquest material ha estat elaborat en el marc del programa aracoop.
Promogut pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, i amb
el finançament del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

Índex

---

1. Introducció	4
Sobre aquesta guia	4
2. La cooperativa de consumidors i usuaris: definició i característiques bàsiques	5
Definició	5
Principis	6
Marc legal	6
3. Presentació d'experiències participants	7
Escola El Puig	7
El Brot, cooperativa de consum de productes ecològics	7
Som Energia, cooperativa de consum d'energia verda	7
4. Per què muntar una cooperativa de consum?	8
Orígens del cooperativisme de consum	10
Panorama actual del cooperativisme de consum	11
5. Aspectes organitzatius i econòmics de la cooperativa de consumidors i usuaris	13
Un concepte important del cooperativisme de consum: l'estalvi cooperatiu	14
La flexibilitat del model CCU	15
Consumidors actius amb un objectiu comú	16
La CCU com a empresa	18
La participació econòmica de les persones sòcies: el capital social	19
Les persones treballadores en les cooperatives de consum	21
Els excedents	22
Protecció fiscal a les cooperatives de consum	24
6. El govern de la cooperativa de consumidors i usuaris	25
Les persones sòcies: propietàries de la cooperativa	25
L'Assemblea General i el Consell Rector	26
Altres òrgans de govern (no obligatoris)	28
7. La constitució de la CCU	29
8. Experiències inspiradores	30
Annex	
Continguts de la Llei de cooperatives catalana (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives)	32

1.

Introducció

Sobre aquesta guia

Aquesta guia pretén ser una ajuda per a aquelles persones que volen muntar una cooperativa de persones consumidores i usuàries (CCU). Està feta amb una doble metodologia: en forma de guia bàsica que pretén recollir els aspectes clau a tenir en compte, i com a recull d'experiències de membres de tres cooperatives de consum entrevistades.

Per completar aquesta guia, recomanem els recursos següents:

Webs recomanades

aracoop.coop

Aracoop és un programa per al foment de l'economia social i el cooperativisme a Catalunya. Al portal web es poden trobar recursos, formació, guies, subvencions, etc.

fccuc.coop

Web de la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya.

www.hispacoop.com

Web de la Confederación Española de Cooperativas de Consumidores y Usuarios. Hi ha dades del sector a escala estatal i materials formatius.

Publicacions complementàries

- [Guia pràctica del procés de constitució d'una empresa cooperativa \(aracoop\).](#)
- [Cooperativas de consumo: cómo empezar \(Hispacoop\).](#)
- [Curso de formación para consejos rectores de cooperativas \(Hispacoop\).](#)
- [L'economia social i solidària a Barcelona, especialment les pàgines 33-44 sobre cooperatives de consumidors i usuaris. Ajuntament de Barcelona \(2016\).](#)

2.

La cooperativa de consumidors i usuaris: definició i característiques bàsiques

---

Definició

Una cooperativa de consumidors i usuaris (CCU) és un conjunt de persones consumidores o usuàries que s'associen per a obtenir, de manera cooperativa, el proveïment de béns i/o serveis en les millors condicions possibles.

En la CCU, la iniciativa de crear una empresa comuna que doni resposta a les necessitats de consum parteix de les mateixes persones consumidores: ni el mercat ni l'estat donen resposta a aquesta necessitat, o no de la manera i forma que el grup de consumidors vol (preu, accessibilitat, qualitat, aspectes ètics, etc.). Per tant, és un model d'autoorganització de consumidores o usuàries per a la satisfacció de les necessitats comunes: són les persones consumidores les propietàries de l'empresa.

Principis

Com a entitat cooperativa, el seu funcionament s'inspira en els principis de l'Aliança Cooperativa Internacional:

- › Adhesió voluntària i oberta, sense discriminació per raons de gènere, social, racial, política o religió.
- › Gestió democràtica per part de les persones sòcies: una persona, un vot.
- › Participació econòmica dels membres, de manera equitativa i democràtica, en el capital de la cooperativa, amb un retorn econòmic limitat o inexistent.
- › Autonomia i independència de la cooperativa respecte a altres organitzacions i governs.
- › Educació, formació i informació dels membres, representants i treballadors per tal de desenvolupar l'objecte social de la cooperativa.
- › Cooperació entre cooperatives: intercooperació.
- › Cura de la comunitat: les cooperatives han de vetllar per un desenvolupament local i sostenible de les comunitats on operen.

Marc legal

El funcionament de l'empresa cooperativa a Catalunya es regeix específicament per la Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives. Resumim el contingut de la llei en l'annex 1.

A més d'aquesta, una altra normativa d'aplicació específica a cooperatives inclou:

- › Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre Règim Fiscal de les Cooperatives.
- › Ordre ECO/3614/2003, de 16 de desembre, pel qual s'aproven les normes sobre els aspectes comptables de les societats cooperatives.
- › ORDRE EMO/316/2015, de 6 d'octubre, per la qual s'aproven els models d'estatuts socials que estableix l'article 20 de la Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives per inscriure-les pel procediment exprés.

Podem trobar una llista de normativa d'aplicació més complet en aquest enllaç:

http://treball.gencat.cat/ca/ambits/economia_social/recursos/normativa/normativa_cooperatives/

3.

Presentació d'experiències participants

Escola El Puig

L'Escola el Puig, SCCL, és una escola cooperativa d'Esparreguera nascuda l'any 1970. Com a cooperativa, està formada per tots els pares i mares, tutors i/o representants legals dels alumnes que hi reben educació. Es defineix com una escola catalana, plural, laica i deslligada de qualsevol organització política o religiosa. És una escola concertada d'educació infantil, primària i secundària, que posa èmfasi en la participació de tota la comunitat en el projecte educatiu i amb serveis de psicopedagogia, menjador, extraescolars o casal d'estiu.

www.elbrot.cat

El Brot, cooperativa de consum de productes ecològics

El Brot de Reus va ser la primera cooperativa de consum de productes ecològics constituïda a l'Estat espanyol; va néixer el 1979. La botiga obre de dilluns a dissabte, i ofereix una ampla gama de productes ecològics, principalment alimentació, però també de neteja, drogueria o cosmètica. El Brot, a més, és un agent molt actiu a Reus i la comarca en la defensa del medi ambient, i participa en diverses xarxes i organismes: des del Consell de les Persones Consumidores de Catalunya fins a la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (FCCUC).

www.escolaelpuig.cat

Som Energia, cooperativa de consum d'energia verda

Creada el 2010, Som Energia té tant infraestructura de generació pròpia (solar, eòlica, biomassa, etc.) com servei de comercialització d'energia renovable amb certificat d'origen (CNMV). Les oficines es troben a Girona, compta amb un equip d'unes 50 persones i té gairebé 50.000 persones sòcies distribuïdes per tot l'Estat, especialment Catalunya (60% del total). La participació es vehicula d'una banda en grups locals, que lideren la promoció de la cooperativa a través de xerrades i esdeveniments, i també participen en projectes de generació elèctrica amb l'objectiu de transformar el model energètic actual cap a un de renovable i descentralitzat.

www.somenergia.coop

4.

Per què muntar una cooperativa de consum?

Escola el Puig, SCCL

EL PUIG, SCCL «Un grup de pares que eren activistes, vinculats a partits polítics i moviments socials, no volien l'escola que hi havia per als seus fills. Era 1970, volien una escola que fos catalana, que fos laica, que fos de nens i nenes, i que fos activa. Van decidir que el model d'escola tradicional no els agradava. A partir d'aquí, van començar una feina prèvia d'investigació, coneixien Rosa Sensat, tot el moviment de renovació pedagògica, i van buscar mestres per desenvolupar el projecte pedagògic. L'escola va començar amb la classe de dos anys i va anar creixent. En aquella època era molt trencador, amb molts ulls que et miraven i que qüestionaven la feina. Era una nova manera d'ensenyar també. No hi havia llibres de text, les coses s'aprenien molt més des de l'experimentació, sempre que es podia se sortia fora, a la natura, per fer les classes.»

EL BROT, SCCL «Va ser molt natural: el fet d'estar a Reus, al mig de la petroquímica del Camp de Tarragona i les nuclears de Vandellós, ja als anys setanta i amb aquesta reivindicació, hi havia bastant moviment. La primavera de 1979 es va fer una xerrada de Serafi Sanjuan, que era un pagès i un activista que va portar totes les idees de com fer agricultura biodinàmica; tots aquests coneixements venien de França. Era 1979, i no hi havia ni internet, ni mòbil, ni correus electrònics. Arran d'aquesta xerrada, ens vam entusiasmar tant que a la tardor ja va començar la cerca de productes. Primer vam estar fent repartiment en un pis, també repartiment en bicicleta; érem una dotzena de persones al començament. L'any següent ens van deixar uns baixos un dia a la setmana per fer el repartiment. I abans de dos anys, vam tenir un local de lloguer. Vam ser pioners a l'Estat espanyol en tant que consumidors organitzats per tenir productes amb una sèrie de criteris al darrere. Buscàvem gent que fes les coses d'una forma responsable, conscient, sense additius, d'una manera natural. No hi havia segells ni certificacions. Més endavant vam tenir debat sobre constituir-nos, fer-nos associació, etc., i al final ho vam descartar i, després de valorar un munt de coses, vam anar directes a ser una cooperativa per la mateixa filosofia. Finalment, el 1987 es va constituir i registrar legalment. Van ser uns anys esplendorosos i bonics, d'anar creixent i creixent, augmentant el nombre de socis. En dos anys érem vora 70 socis.»

SOM ENERGIA, SCCL «L'origen és a la Universitat de Girona a partir d'un professor, Gijsbert Huijink, que proposa als seus alumnes un treball de classe de fer una cooperativa. Ell venia d'experiències de cooperatives del nord, d'Holanda, i tenia aquesta voluntat d'autogenerar, que cadascú es pugui generar l'energia que consumeix. Però va tenir bastantes complicacions, i va acabar proposant aquest projecte de realitzar una comercialitzadora 100% renovable a partir del certificat de garantia d'origen, que és amb el que nosaltres assegurem mantenir la categoria de comercialitzadora 100% renovable. Què va passar? Va haver-hi alumnes i docents que es van motivar, i llavors es va fer una primera crida per arribar als 300 socis i sòcies, i a partir d'aquí es va fundar la cooperativa Som Energia. Aleshores, el missatge va arribar arreu d'Espanya; era un cas particular que encara no s'havia donat. El fet de ser cooperativa sense ànim de lucre, d'energia renovable, per una lluita contra l'oligopoli energètic i totes aquestes diferents variables, la gent més activista, en sentir-ho, mica en mica s'anava sumant al projecte. Va influenciar molt el moviment ecologista; és una acció per promoure un model energètic partint dels nostres ideals, una lluita pel bé comú, per la conservació del medi, per combatre l'extracció de combustibles fòssils i tot el que comporta. També tot el que genera l'extracció de combustibles als països on hi ha molta corrupció, juntament amb les empreses que porten els recursos i són les que acaben produint aquí, tenen les centrals de carbó, de gas, petroli, nuclear...»

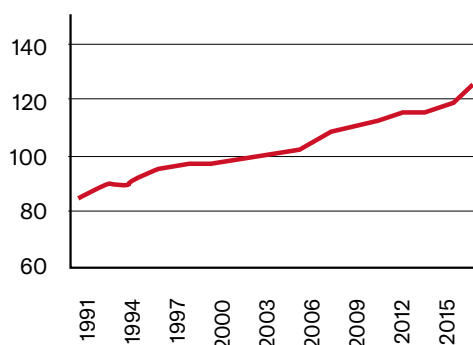
Som Energia, SCCL

Orígens del cooperativisme de consum

Les cooperatives de consum han estat, històricament, experiències molt importants d'autoorganització dels consumidors per proveir-se de béns i serveis de manera col·lectiva, i per mantenir una cultura de suport mutu i democratització de l'economia.

A Catalunya, trobem la creació de les primeres cooperatives de consumidors ja el 1865, i una important expansió d'aquest model d'organització al llarg de les dècades següents. Sorgides de la necessitat de les classes populars d'autoabastir-se (principalment d'aliments) en bones condicions de preu i qualitat, aquestes primeres cooperatives van esdevenir en alguns casos entitats de gran envergadura: per exemple, la Unió de Cooperadors de Barcelona arriba a tenir als anys trenta més de 90 botigues i 90.000 famílies associades.

Evolució en el nombre de cooperatives de consum a Catalunya

— Nombre de cooperatives de consumidors i usuaris

Més enllà d'allò purament pràctic (la negociació, compra i distribució mancomunada), el cooperativisme de consum és també una eina de transformació social: en un context històric d'industrialització severa, reivindicacions obreres per condicions de vida i treball digne, i amb la influència del socialisme utòpic, el cooperativisme de consum no solament posa en pràctica les idees dels primers pioners cooperativistes, com la propietat conjunta i gestió democràtica de l'economia: esdevenen entitats de referència des del punt de vista sociopolític, cultural i educatiu en els seus barris i pobles.

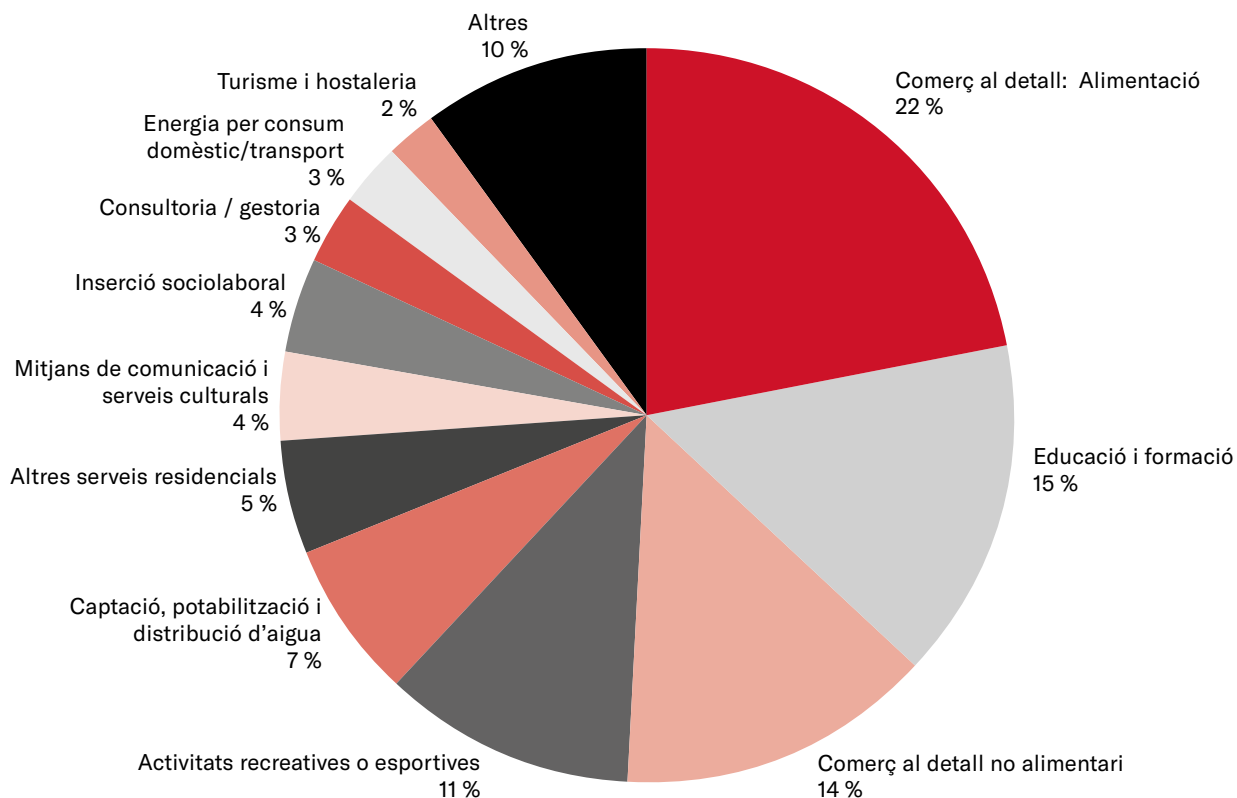
Entre els anys quaranta i setanta del segle XX, però, el cooperativisme de consum va experimentar una important davallada a l'Estat espanyol. D'una banda, després de la Guerra Civil i la dictadura, moltes cooperatives de consum van desaparèixer o van veure cooptada la seva autonomia pel nou règim. D'altra banda, quan acaba la Segona Guerra Mundial, el creixement econòmic, el desenvolupament de l'estat del benestar i de la societat de consum van crear un context econòmic, social i cultural en el qual el cooperativisme de consum històric tenia un encaix difícil. Fent front a aquestes dificultats, a la dècada dels setanta i següents comença

un lent ressorgiment del cooperativisme de consum a tot l'estat, i a poc a poc es va realitzant una tasca de recuperació de memòria històrica i rearticulació de l'economia cooperativa, així com recuperant les federacions. Entre les iniciatives cooperativistes, hi trobem algunes cooperatives de consum que arriben a tenir grans dimensions i centenars de milers d'associats, com ara Eroski, Abacus o l'Hospital de Barcelona (SCIAS).

Panorama actual del cooperativisme de consum

En l'actualitat (2017), trobem 124 cooperatives de consum a Catalunya segons el cens del Registre de Cooperatives. Si hi comptem també les cooperatives d'ensenyament promogudes per les famílies (un model que podem assimilar, per la seva lògica de funcionament, al de la CCU, però en l'àmbit de l'ensenyament) arribaríem a 138 cooperatives de consum.

Quins béns i serveis ofereixen cooperatives de consum?

Quins serveis donen les cooperatives de consumidors i usuaris avui dia? En quins sectors? El gràfic següent mostra que gairebé el 75% de les cooperatives de consumidors i usuaris s'agrupen en 4 sectors:

- › Comerç minorista (sobretot alimentació).
- › Serveis educatius i formació
- › Activitats recreatives o esportives
- › Serveis residencials (destaca la distribució d'aigua)

El Brot, SCCL

5.

Aspectes organitzatius i econòmics de la cooperativa de consumidors i usuaris

---

Un concepte important del cooperativisme de consum: l'estalvi cooperatiu

---

La pràctica del cooperativisme de consum implica la possibilitat d'un estalvi per a la persona sòcia: en agrupar poder de compra col·lectiu, possiblement aconseguir millors preus i condicions en la prestació dels béns i serveis que si ho fem individualment. Aquest concepte s'anomena generalment *estalvi cooperatiu*.

Històricament, trobem dues maneres de gestionar aquest estalvi:

- a) La cooperativa estableix els mateixos preus per als productes i serveis que la resta del sector. A final d'any, calcula els guanys generats pel fet de fer la compra de manera conjunta i els reparteix entre els membres en funció del seu nivell de consum.
- b) La cooperativa estableix els preus més propers al preu de cost, amb un marge petit per tal de cobrir les despeses de funcionament. Podríem dir que, en aquest cas, la cooperativa reparteix l'estalvi generat cada dia.

SOM ENERGIA, SCCL

«En termes econòmics, el risc el porta la comercialitzadora, perquè als consumidors se'ls estableix un preu fix. El mercat elèctric és molt variable; per a petits consumidors és molt complicat ser competitius. Es fan previsions de preus anuals, i a partir d'aquí es determina un preu fix per als consumidors. Som Energia aposta per la seguretat, i posa preus que no són els més baixos del mercat, però tampoc no són els més elevats.»

Som Energia, SCCL

La flexibilitat del model CCU

El model clàssic de CCU és el d'un conjunt de persones sòcies que compren directament a productors o a majoristes quan el primer cas no és possible. Així, busquen reduir baules de la cadena i/o acumular comanda per poder millorar preus i condicions, per distribuir els béns i prestar els serveis autoorganitzadament entre els seus associats.

No obstant això, la CCU pot tenir algunes variants:

- i) **És possible fer venda a consumidors no socis:** una CCU pot oferir béns i serveis a altres consumidors que no siguin membres de la cooperativa. En aquests casos, és freqüent (però no obligatori) que hi hagi preus diferenciats per a persones sòcies/ no sòcies, i que l'estalvi cooperatiu sigui primordialment aprofitat pels primers. La cooperativa pot desenvolupar amb precisió, als estatuts o en assemblea, quins serveis ofereix als seus membres i al públic, i en quines condicions.

SOM ENERGIA, SCCL «Amb una altra cooperativa que sorgeix de Valladolid, tenim un conveni de col·laboració. Ells van decidir crear la seva cooperativa, i a Som Energia un dels principis és la intercooperació i donar suport al desplegament de més cooperatives. Aleshores, ara mateix comprem i els venem l'energia partint de la seva demanda de consum, però ells són els que acaben fent la factura final, la comercialització.»

- ii) **És possible fer venda a minoristes, a més de consumidors finals:** és a dir, les CCU tenen condició de majoristes. Tot i que no és l'objecte fundacional de la seva activitat, obrir canals addicionals de venda d'aquesta manera pot donar suport al manteniment de despeses i facilitar així la viabilitat economicofinancera de la cooperativa.

- iii) **Possibilitat de produir i distribuir:** la CCU pot ser productora (a més de distribuïdora) dels béns i serveis que ofereix.

Adicionalment, cal destacar que la CCU pot ser una eina col·lectiva no centrada en un consum material, però en la **utilització de serveis**. Per exemple, instal·lacions esportives, centres culturals i juvenils o centres educatius cooperatius que donen servei a una comunitat de persones usuàries.

SOM ENERGIA, SCCL «Ara estem cap al 6% de producció respecte al consum total d'energia; és poc, però és el que ens permet l'economia actualment. No podem generar suficient, instal·lar milers de parcs fotovoltaics o d'altres energies renovables. Almenys, una cosa important que estem mantenint fins ara és que en tots els projectes s'ha invertit a partir de particulars, de base social. No hem demanat fons a cap banc.»

EL BROT, SCCL «Des del primer moment es va decidir que, encara que no siguis soci, tu pots accedir al producte. La botiga sempre va estar oberta tant a socis com a gent del carrer, perquè no volem que això sigui elitista, sinó que ha de poder accedir-hi tothom. Jo mateixa, durant molts anys, no era sòcia, i, com qualsevol persona no sòcia, comprava a un preu diferent; depèn del producte, però més o menys la diferència és d'un 5%. Els no socis no són gent que passa pel carrer, sinó que són amics i coneguts dels socis de la cooperativa que no poden tenir el compromís. Cada soci pot acollir fins a 10 beneficiaris.»

Consumidors actius amb un objectiu comú

Podríem dir que, com a iniciativa col·lectiva en l'àmbit econòmic, una cooperativa de consumidors i usuaris és una organització amb alguns elements del món de l'empresa convencional i altres elements del món social; de fet, en l'àmbit cooperativista sovint es fa servir el terme d'**iniciativa socioempresarial**.

EL PUIG, SCCL «Els pares intentem estar a sobre i tenir aquest vincle tan estret amb l'escola, perquè ja va néixer així i forma part de l'ADN de l'escola. Les famílies estan molt implicades, és una cooperació, una manera de treballar. Jo crec que la implicació continua sent la diferència: la implicació per part de les famílies, sentir-te l'escola com una cosa teva. Crec que, majoritàriament, les famílies que escullen l'escola ho fan perquè, a banda que el projecte educatiu és molt potent, també perquè es tracta d'una escola petita on tot és molt proper, on les portes estan sempre obertes i coneixes molt els mestres del teu fill o filla.»

La creació d'una CCU sorgeix, de fet, d'un punt de partida similar al de l'associació: un grup de persones amb un objectiu comú. El fet diferencial de la CCU seria que aquesta es crea per oferir béns i serveis a les persones sòcies, i ho fa de manera autoorganitzada: «ens muntem la nostra empresa per comprar-hi».

Des d'aquest punt de vista: com pot afectar el fet de ser una associació lliure de persones amb un objectiu comú a la gestió de la CCU? Com afecta la vessant social a la pràctica de la gestió econòmica cooperativa? Algunes qüestions a tenir en compte:

- a) **El compromís dels membres** amb la CCU pot ser fonamental per a la viabilitat econòmica de la cooperativa, per exemple amb:
- Aportació de quotes periòdiques (anuals, trimestrals, mensuals), independents dels béns i serveis que consumeixen a la cooperativa.
  - Aportació de treball voluntari en el funcionament ordinari (reducció de costos fixos).
  - Compromís de consum mínim.
  - Finançament: aportacions voluntàries de capital social, aportacions per a projectes concrets que desenvolupi la cooperativa, préstecs personals, etc.

EL BROT, SCCL «Fins al 2013 pagàvem una quota anual de 42 €, però vam decidir que no tenia sentit, perquè generava problemes de gestió, de cobraments, etc., i des d'aleshores no es cobra la quota. Per tant, és un ingrés fix que El Brot deixa de tenir.»

SOM ENERGIA, SCCL «Dins de la factura, hi ha l'opció del centim voluntari, que és una manera de poder invertir en la base social, en els grups locals als quals s'aporta una quantitat econòmica perquè tinguin recursos; també ajuda la venda de *merchandising*, com samarretes».

b) Els aspectes de **participació qualitativa** són tan importants (sinó més) com els quantitativs. Les persones sòcies fan una aportació personal vital per al bon funcionament de la CCU de diverses maneres:

- Participant en els òrgans de govern: l'assemblea, el Consell Rector, comissions específiques...
- Donant a conèixer la cooperativa en el seu entorn o participant en esdeveniments i fires de promoció.
- Amb el seu coneixement personal en aspectes concrets que poden ser útils.

SOM ENERGIA, SCCL

«Pel que fa al creixement, una de les variables més importants són les persones sòcies que van decidir crear, en un principi, grups locals per tal de donar seguiment en el dia a dia i treballar la divulgació del projecte a escala local. A través de xerrades i la nostra presència a fires anem promovent i estenent el projecte. Un dels principis de Som Energia és no fer despesa de publicitat; les mateixes sòcies van decidir crear aquests grups locals que actuessin com a altaveus de la cooperativa».

SOM ENERGIA, SCCL

«Una cosa important és que posem èmfasi a reduir consums —com reduir la factura de la llum—, però amb variables secundàries: potència contractada, tipus de tarifa, formació sobre els aparells elèctrics o eficiència. La formació és un dels principis de Som Energia: saber per què consumim el que consumim.»

c) **Més capacitat de diàleg** entre els diversos actors que hi participen. Per exemple: a l'empresa convencional, normalment trobem canals d'atenció al client per resoldre dubtes o fer reclamacions en què la interlocució es dona entre dues parts (empresa i client) amb interessos contraposats. Però en el cas de la CCU, es parteix del fet de la propietat conjunta de la cooperativa i, per tant, el diàleg entre persones sòcies i treballadores es fa sobre la base d'un projecte compartit i la voluntat d'arribar al mateix lloc. En conseqüència, el diàleg tendirà a ser més constructiu entre les diferents parts.

d) En empreses mercantils, és normal fer anàlisi del mercat per esbrinar com fer-nos un lloc, com diferenciar-nos o què valoren els consumidors en el sector. Però a la CCU, d'alguna manera partim amb avantatge: partim de **necessitats expressades col·lectivament** pels membres.

Som Energia, SCCL

La CCU com a empresa

Podem parlar de la CCU com a empresa, perquè parteix d'un grup de persones emprenedores que es posen d'acord per crear una iniciativa amb activitat econòmica: que oferirà béns i serveis, haurà de gestionar facturació, cobraments i pagaments, portar una comptabilitat o declarar impostos. Si les persones sòcies troben que el que ofereix la cooperativa de consum no és millor que el que ofereixen altres empreses, eventualment marxaran. En canvi, si la cooperativa funciona bé, altres persones tindran motius per afegir-se a la iniciativa: és a dir, la CCU no opera al marge del mercat; és un model diferent, però no és immune al món exterior i la competència. La capacitat de supervivència de la cooperativa està així afectada per factors tant interns com externs. Des d'aquest punt de vista, si volem muntar una cooperativa de consum, cal tenir en compte aspectes com:

EL PUIG, SCCL: «L'escola no ha volgut créixer mai. Segurament podríem crear una nova línia, perquè cada any hi ha llistes d'espera, hi ha molta demanda, però, com dèiem, això no és un negoci i creiem que es podria descontrolar. Què anem a buscar? Cal que sigui tan gran? El que busquem és la qualitat, i això ens permet tenir una escola d'una línia i prou. Hi ha 370 alumnes i 242 famílies».

EL PUIG, SCCL: «La inversió sempre va lligada al projecte educatiu que hi hagi. Si és una escola viva, una escola que procura innovar, això requereix que hi hagi una inversió econòmica».

- a) Fer una bona **definició del projecte** és cabdal: què oferim i com es diferencia del que ja hi ha al mercat, com el comuniquem, com arriba als consumidors, quins són els recursos necessaris per funcionar, quin és el perfil dels socis i les sòcies (i de clients, si n'hi ha), si calen aliances estratègiques... Aquestes preguntes ens ajudaran a formular el millor projecte per a la nostra cooperativa.
- b) Cal fer una bona **planificació financera**: previsió d'ingressos i despeses, inversions necessàries, finançament, etc.
- c) Un bon **model de govern** des de l'inici ens estalviarà problemes: el model de presa de decisions, la planificació i l'avaluació, la delegació de responsabilitats, etc. ha de respondre a criteris de democràcia, transparència, participació i eficiència.
- d) Cal **estudiar l'entorn**: no perdre de vista la marxa global de l'economia i les tendències generals, així com factors locals i específics del sector on operarem: quines empreses hi ha, proveïdors i possibles col·laboradors del projecte, etc.

EL BROT, SCCL: «Tenim a 100 metres un supermercat familiar ecològic que és cinc vegades més gran que nosaltres. Tenen 9 persones treballant-hi. I hi ha també una parada al mercat de producte ecològic. Ara bé, en els criteris dels productes i en el funcionament no coincidim. Aquí, hem arribat a acords amb el pagès per establir el preu de fruita i verdura. El pagès posa el preu i s'ha de respectar. Si ara ve una pedregada, o el que sigui, i s'ha de vendre l'enciam més car, ho fem perquè el pagès no perdi. Si venen mal dades, que no li vagi malament només al pagès, que el consumidor també ho noti. És a dir, tenim una aliança, una fidelitat, i, si hi ha algun problema, s'ha d'ajudar. El supermercat convencional, en canvi, només negocia els preus a la baixa, molt a la baixa. Aquí som una botiga de barri agroecològica, no funcionem així.»

Si al grup promotor de la nostra futura cooperativa no hi ha persones amb formació i experiència en aquests ítems de gestió i organització, podem buscar recursos externs professionals i ajudes públiques (subvencions, assessorament, formació) per fer els primers passos i amb l'objectiu de ser autosuficients en un termini el més breu possible.

SOM ENERGIA, SCCL:

«Cal solidaritzar-nos amb els països d'origen, amb els conflictes geopolítics que genera l'extractivisme. A part de les males praxis que fan les empreses a Espanya, els comercials enganyen moltíssim i donen missatges falsos. El sector energètic és ple de llops.»

La participació econòmica de les persones sòcies: el capital social

El capital social d'una societat cooperativa està constituït per la suma de les aportacions subscrietes per les persones associades, de tal manera que, en la mesura en què aquestes es donen d'alta i de baixa en funció de la participació o no en la cooperativa, es tracta d'un capital social variable. Aquesta variabilitat per naturalesa provoca que no sigui necessari formalitzar davant de notari cada variació de capital, com sí que passa en altres formes jurídiques mercantils.

Escola el Puig, SCCL

El capital social de la cooperativa té una funció doble de garantir la solvència de la cooperativa davant de tercers i d'ajudar a finançar tant els primers passos de l'entitat (inversions inicials, posada en marxa) com la seva evolució. Una de les decisions importants a prendre per muntar una cooperativa de consum és la del capital social:

- › Quant capital social es necessita?
- › Quantes persones faran aportacions de capital?
- › Per quin import?

En llenguatge cooperatiu, l'import que cada soci ha d'aportar al capital col·lectiu s'anomena aportació obligatòria.

A més, cal decidir algunes qüestions concretes sobre com tractem aquest capital:

- › Si hi ha altres tipus de socis, a part dels de consum, es poden determinar aportacions obligatòries diferents per a cada tipus de soci.
- › Caldrà valorar si l'aportació serà retornada sempre que el soci es doni de baixa, o el seu retorn estarà condicionat a l'aprovació del Consell Rector.
- › Si l'aportació obligatòria pot donar interès o no.

EL PUIG, SCCL: «Actualment, cada títol són 255 €, que evidentment es paguen en el moment que entres a formar part de la cooperativa, i serà retornable, si el demanes, en el moment que acaba l'escolaritat dels teus fills.»

Adicionalment a les aportacions obligatòries, es poden fer aportacions de capital de manera voluntària: normalment, l'assemblea determinarà els criteris d'admissió d'aquestes aportacions voluntàries. Al contrari que en societats mercantils, en la cooperativa el fet de tenir més capital invertit no implica més poder decisió: per exemple, si l'aportació obligatòria del soci

de consum és de 100 € i permet un vot a l'assemblea, en fer una aportació voluntària addicional de 100 € més no es guanya cap vot. Tindrem 200 € dipositats al capital social (100 d'obligatoris i 100 de voluntaris) i un vot.

Finalment, cal dir que, en cas de dissolució de la cooperativa, les persones sòcies responen dels deutes de la cooperativa amb el seu capital social: en el procés de liquidació, primer s'han de saldar els deutes de la cooperativa i després retornar el capital desemborsat a les persones sòcies. No responen amb patrimoni personal als possibles deutes de la cooperativa;

la seva responsabilitat en aquest cas es limita a la possibilitat de no recuperar el capital social.

Escola el Puig, SCCL

SOM ENERGIA, SCCL:

«S'obre un període de temps per invertir en algun projecte. Per exemple, per a una planta fotovoltaica a Andalusia, fa poc hi va haver una inversió de 5 milions d'euros. Es dona un temps i una limitació per tal que el percentatge d'inversió particular no superi un tant per cent. Són aportacions petites de tants socis com sigui possible. Llavors, quan s'arriba a la quantitat necessària, es tanca el període d'aportacions.»

Les persones treballadores en les cooperatives de consum

Moltes CCU comencen sense treballadors o amb una estructura laboral mínima, acompanyada amb feina voluntària per part dels membres. Si la cooperativa prospera, amb el temps es va dibuixant una estructura de llocs de feina adaptada a l'escala d'operacions i necessitats de professionalització de l'activitat. En altres CCU, no obstant això, es decideix començar des de l'inici amb una estructura professional àmplia i diversificada per atendre les àrees operatives de la CCU i es fa una previsió de creixement per tal de consolidar els comptes.

Hi ha moltes variables que poden jugar en una direcció o una altra: perfil dels iniciadors de la cooperativa, preeminència de visió empresarial o social, assumptió de risc que es vol fer, en quin sector s'opera, localització geogràfica i possibilitats de creixement... Però sigui d'una manera o d'una altra, a partir d'un volum d'activitat és freqüent que hi hagi personal treballant en la CCU.

Pel que fa a organització de la feina, una CCU té algunes particularitats, però no és gaire diferent d'una empresa convencional en el sentit que l'estructura de llocs de treball ha de respondre a la missió de l'organització: proporcionar béns i serveis a les persones sòcies i consumidores. Ressaltem tres punts a tenir en compte:

EL BROT, SCCL: «Quan es va començar era una persona i mitja, i es va mantenir d'aquesta manera fins als anys noranta, que van ser dues persones a jornada completa. I també als noranta es va començar a obrir tot un dia seguit: el dimarts s'obre de 8 a 20 hores sense interrupció, que és el dia de reps el gènere majoritàriament (tenim molta rotació de producte fresc) i es recol·loca, i això representa més hores. Vam arribar a tenir tres persones: una persona administrativa i dues dependents; curiosament sempre han estat dones. I ara mateix som 5 persones: dues fan mitja jornada, una fa 12 hores i les altres dues, 8 hores per setmana. A més, hi ha unes 8 hores setmanals de voluntariat a la botiga per part dels socis; són feines exclusivament de botiga, de proveïdors, relacionades directament amb la compravenda. A part, hi ha un munt de coses voluntàries.»

EL PUIG, SCCL: «Els pares van assumir, a l'inici, la neteja, el condicionament del local, la pintura, etc. perquè allà hi poguéssim haver una escola. Si calia arreglar les cadires, les arreglaven ells. Era també la necessitat de crear alguna cosa entre tots. Evidentment, ara el grau d'implicació ha canviat, s'ha professionalitzat.

»El gerent és una figura que es va crear quan ja la cooperativa tenia un cert moviment, es va fer gran, i els pares van decidir que per portar la gestió més diària que potser se'ns escapa de les mans, posem una figura, una persona que controli tota la part més del dia a dia de la gestió econòmica.

»Abans no hi havia tanta burocràcia com hi ha ara. Ara tot està regulat, supervisat, inspeccions... s'ha de professionalitzar perquè els pares tenen les seves feines...»

1. Fer membres de la cooperativa a l'equip de treball: si la CCU ho decideix, pot obrir la porta a tenir socis de treball, sense perdre la condició de cooperativa de consumidors i usuaris. Passaríem a tenir dues tipologies de persones sòcies, de consum i de treball, i caldria definir les condicions de les de treball: aportacions obligatòries de capital, percentatge de vot a l'assemblea, participació en els òrgans de govern... Són qüestions que han de quedar reflectides en els estatuts.
2. En algunes CCU, hi ha tasques específiques i maneres de treballar per atendre i interactuar amb les persones associades, per exemple: comunicació interna, dinamització de trobades i participació, organització de treball voluntari si n'hi ha...

3. Hem d'assegurar una bona sintonia i claredat en els rols del Consell Rector, que representen les persones sòcies i és el govern de la cooperativa a tots els efectes, i la gerència o coordinació general de la CCU, que aporta coneixement en detall sobre les operacions del dia a dia de la CCU: una coordinació i comunicació efectives, una bona fiscalització i implicació per part del Consell Rector, així com una claredat en els àmbits de decisió entre gerència i Consell Rector.

Els excedents

Les CCU són, per definició, organitzacions que no tenen la recerca de beneficis ni la remuneració del capital com a prioritat. La cooperativa, com qualsevol empresa, ha de ser viable econòmicament i, per tant, pot tenir beneficis (ingressos superiors a despeses), però el tractament que en fa és diferent de les empreses amb ànim de lucre: de fet, en lloc de beneficis, al món cooperativista parlem d'excedents cooperatius.

A la pràctica, si la CCU té excedents, el primer que ha de fer és destinar una part a reserves i formació cooperativa de forma obligatòria, i amb la resta de l'excedent pot optar per reinvertir-lo a la mateixa cooperativa o compensar els socis amb un retorn cooperatiu. Mirem els dos casos.

1. Els excedents a les CCU i el retorn cooperatiu

En tancar la comptabilitat anual, hem de calcular quins ingressos i despeses corresponen a l'activitat cooperativa (la que realitzem en el marc del nostre objecte social i per a les persones sòcies de consum) i quins a activitat extracooperativa (altres activitats que no són centrals en el nostre model, o serveis que donem a tercers no socis). Així, calculem el resultat cooperatiu i el resultat extracooperatiu de l'any.

Una vegada determinat això, si tenim resultats positius (més ingressos que despeses):

- a) Hem de destinar un 20% del resultat cooperatiu i un 50% del resultat extracooperatiu al Fons de Reserva Obligatori, que podrà ser utilitzat en el futur per compensar pèrdues.
- b) Hem de destinar un 10% del resultat cooperatiu al Fons d'Educació i Promoció Cooperatives. Aquest fons es pot utilitzar per a promoció i formació cooperativa.

Addicionalment, si tenim guanys per altres conceptes com regularització de balanços o venda de propietats, aquest benefici ha d'anar un 50% al Fons de Reserva Obligatori en el primer cas, i un 100% en el segon.

Una vegada fetes aquestes operacions, es calcula l'Impost de Societats i, finalment, arribem al resultat de l'exercici del que la cooperativa pot, efectivament, tenir lliure disposició. L'aplicació del resultat es decideix en assemblea (o estatutàriament). Es pot:

- a) Repartir entre els socis de consum en funció de la seva participació (compres fetes al llarg de l'any). Aquest repartiment, que anomenem retorn cooperatiu, pot:
  - Fer-se efectiu a la persona sòcia una vegada aprovat el balanç de l'exercici, i havent fet prèviament la retenció fiscal corresponent, atès que es tracta de rendiment del capital mobiliari.
  - Incorporar-lo al capital social que cada persona sòcia té dipositat a la cooperativa, de manera individualitzada.
- b) Fer una dotació al Fons de Reserva Voluntari.

2. La denominació de cooperativa sense ànim de lucre

Una CCU pot explicitar als seus estatuts que es constitueix com a cooperativa sense ànim de lucre; en aquest cas, es renuncia expressament a la possibilitat de retorn cooperatiu individualitzat, i els excedents sempre es queden al si de l'organització.

SOM ENERGIA, SCCL:

«Això ens va passar un any: hi havia hagut uns beneficis extra, i vam consultar a les persones sòcies si volien que se'ls retornés la part proporcional o bé que aquests diners es destinessin a projectes de pobresa energètica o d'inversió en renovables. La base social va decidir que es destinessin a aquests projectes, perquè, a més, la part que tocava a cadascú era mínima.»

EL PUIG, SCCL: «Això no és un negoci. És a dir, la cooperativa de l'escola, amb els recursos que tenim, donem la màxima educació als alumnes de l'escola, i no hi ha beneficis, és a dir, no s'ha muntat per fer negoci. Es va fer perquè el model d'escola que hi havia a Esparreguera no ens agradava.

»Pel que fa a l'Impost de Societats, paguem el 20%. És a dir, dels beneficis que hem obtingut, si n'hi ha, el 50% els posem a reserves, ja que són reserves obligatòries. Llavors, de la resta que queda, paguem el 20%.»

El caràcter no lucratiu dona alguns avantatges fiscals, d'accés a subvencions o contractacions públiques. Quins altres requisits implica?

- › Els membres del Consell Rector / Intervenció de comptes no poden ser remunerats, excepte en el cas que no siguin associats de la cooperativa.
- › Les aportacions al capital social no donen un interès superior a l'interès legal del diner.
- › Les retribucions dels treballadors no poden superar el 150% del conveni / zona de referència.

Protecció fiscal a les cooperatives de consum

El cas general

La CCU és, per definició, una cooperativa protegida des del punt de vista fiscal a causa de la seva funció social. És a dir, l'estat reconeix que, per virtut del seu funcionament, té externalitats positives vers la societat i, en conseqüència, ha de ser promocionada i protegida.

Alguns avantatges fiscals de les CCU protegides:

- › Impost de Societats: tipus del 20% per als resultats cooperatius (el tipus general és 30%).
- › Impost sobre Activitats Econòmiques: bonificació del 95% de la quota.

Les cooperatives especialment protegides

Addicionalment, la llei especifica que, en alguns casos, les CCU poden ser cooperatives especialment protegides; s'han de complir un conjunt de criteris per accedir als avantatges fiscals addicionals. Aquests criteris responen a les preguntes següents:

1. Quins tipus de socis hi ha a la CCU, persones o organitzacions?
2. Quins tipus de productes o serveis ofereix la cooperativa?
3. Els socis de treball, si n'hi ha, tenen una retribució semblant a la mitjana del sector d'activitat de la CCU?
4. Qui compra els béns i serveis de la CCU: les persones sòcies o el públic general?

Els criteris per classificar la CCU com a especialment protegida són:

1. Les persones sòcies de consum només poden ser persones físiques.
2. Els béns o serveis proveïts per la CCU han de ser de primera necessitat (no estar gravats amb el tipus IVA màxim).
3. La retribució dels socis de treball (retorn cooperatiu inclòs) és limitada: màxim dues vegades la mitjana del sector.
4. El consum de béns i serveis ofert per la CCU ha de ser principalment efectuat per les persones sòcies de consum (mínim 50%).

A més, la llei fiscal específica (art. 13 de la Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre règim fiscal de les cooperatives) estableix una sèrie de casos en els quals la cooperativa pot perdre la condició d'especialment protegida que cal tenir en compte.

Si la CCU compleix amb els quatre criteris esmentats i no incorre en cap supòsit de pèrdua d'aquesta condició, tindrà:

- › Exempció en l'Impost sobre Transmissions Patrimonials (ITP) i actes jurídics documentats (AJD) per la compra de béns i drets destinats a l'activitat cooperativa.
- › Bonificació del 50% en la quota íntegra de l'Impost de Societats.

6. El govern de la cooperativa de consumidors i usuaris

Les persones sòcies: propietàries de la cooperativa

La CCU és, com qualsevol cooperativa, propietat dels seus socis. Quins tipus de socis podem trobar-hi? El soci de consum és el tipus de soci «natural» i majoritari de la CCU, i l'únic tipus de soci imprescindible en una CCU. A més, poden haver-hi dues tipologies de sòcies de manera opcional:

- › Poden haver-hi sòcies de treball, com ja hem vist. Des del punt de vista operatiu tenen un rol de treball, però des del punt de vista de govern són tant sòcies com les sòcies de consum.
- › Poden haver-hi sòcies col·laboradores: es tracta de sòcies que col·laboren a fer possible el funcionament de la CCU, bé amb activitats complementàries, bé mitjançant una aportació de capital social. La persona sòcia col·laboradora té limitada la seva participació en la CCU; per exemple, no poden presidir el Consell Rector, i tenen limitat el seu percentatge de vot a l'assemblea o l'obtenció d'excedents.

Totes les persones associades han d'estar informades del que passa a la CCU i participar en els òrgans de govern. Com participen políticament en la cooperativa? Hi ha dos òrgans de govern obligatoris: l'Assemblea General i el Consell Rector, i d'altres que no són obligatoris.

EL PUIG, SCCL: «Per ser soci has de comprar dos títols, cada família ha de tenir dos títols. És una aportació retornable.»

Escola el Puig, SCCL

L'Assemblea General i el Consell Rector

L'Assemblea General és l'òrgan sobirà d'expressió de la voluntat de la cooperativa. Hi participen totes les diferents tipologies de socis i sòcies, i és l'espai de decisió dels temes més importants. Per exemple, és obligatori tractar en Assemblea General:

- › L'aprovació dels comptes anuals, informes de gestió i aplicació dels resultats econòmics.
- › Nomenament del Consell Rector i dels membres d'altres òrgans, o rols, si n'hi ha.
- › Modificació d'estatuts i tota decisió que comporti un canvi substancial en la naturalesa de l'organització.

L'Assemblea General s'ha de convocar pel Consell Rector amb almenys 15 dies d'antelació, i pot ser ordinària o extraordinària:

- a) L'assemblea ordinària se celebra en els sis mesos posteriors al tancament de comptes anuals (normalment entre gener i juny) i ha d'aprovar els comptes anuals, l'informe de gestió anual i l'aplicació de resultats, com a mínim. És a dir, és el moment de l'any d'avaluació de la feina feta i l'estat global de la cooperativa.
- b) L'assemblea extraordinària pot ser convocada en qualsevol moment de l'any, amb qualsevol ordre del dia.

La periodicitat i les temàtiques a tractar en les assemblees extraordinàries és variable en funció de cada CCU. En entitats més petites (amb base social de la mateixa localitat o de municipis propers, i amb més percentatge de participació) podem trobar 3 o 4 assemblees anuals, mentre que en cooperatives més grans i amb més territori d'acció, per qüestions pràctiques és difícil celebrar més d'una assemblea anual.

El Consell Rector pren, així, més importància en el dia a dia, sobretot en CCU més grans: és la plasmació de la delegació de responsabilitats des de l'assemblea cap a un conjunt de persones sòcies més petit i amb més possibilitats de fer reunions operatives que l'assemblea. Perquè aquesta delegació funcioni harmònicament, el Consell Rector:

- › Ha d'estar ben informat i de manera regular sobre el funcionament de la CCU, per tal de prendre decisions informades.
- › Ha de tenir sempre present les línies polítiques marcades per l'assemblea.

Algunes característiques importants del Consell Rector:

- › De manera general, la seva funció és governar i representar la cooperativa, supervisar l'actuació de l'equip de treballadors i treballadores i implementar els acords presos a l'assemblea, incloent-hi el pla de gestió i el pressupost anual acordat a l'Assemblea General.
- › Han de ser mínim tres membres: presidència i secretaria són obligatoris, i la presidència actua com a representant legal de la CCU. La vigència dels càrrecs normalment és de 5 anys, i els nomenaments s'han d'inscriure en el Registre de Cooperatives.
- › Pot haver-hi qualsevol tipus de socis al Consell Rector (consum, treball, col·laboradors), però els socis de consum han de ser majoritaris.
- › Com a mínim s'ha de reunir una vegada al trimestre, amb assistència de més de la meitat dels membres. Es pot recórrer a representació (com a màxim, un membre pot representar-ne un altre, no més), i es pot realitzar per videoconferència.
- › Els acords s'han de recollir en una acta signada per la presidència i la secretaria.
- › L'exercici del càrrec per part de les persones sòcies no dona dret a remuneració.

EL PUIG, SCCL: «Els socis cooperativistes són els pares, i l'assemblea es reuneix un cop l'any. En aquesta assemblea s'han de decidir les coses importants de l'escola: l'aprovació del pressupost, qualsevol canvi d'estatuts, de membres del Consell Rector... Aprovem temes econòmics, d'estatuts, molt burocràtics, però evidentment també es parla de temes pedagògics, perquè considerem que és important.

»Com que som escola, tanquem l'exercici econòmic a l'agost, i fem l'Assemblea General al febrer; esgotem al màxim el termini, sempre s'ha fet així. Aprovem un pressupost que ja s'està executant. És curiós, oi? Però l'escola es basa en la confiança, perquè, si no, no funcionaria.

»I, després, les minidecisiones, és clar: hi ha mil decisions petites cada dia, com en qualsevol empresa; tens un marge de maniobra en què vas fent i desfent.»
[gerència]

Altres òrgans de govern (no obligatoris)

- › Per fiscalitzar els comptes: la **Intervenció de comptes**. El seu rol principal és analitzar la informació comptable generada al llarg de l'any a la CCU i presentar un informe a l'Assemblea General en què s'han d'aprovar els comptes anuals.
- › Per donar resposta a reclamacions dels membres al Consell Rector, o altres recursos interposats per persones sòcies en l'exercici dels seus drets: **Comitè de recursos**.
- › **Altres**: els estatuts poden preveure l'existència d'altres òrgans que s'estimin necessaris, sempre que no tinguin competències que són pròpies de l'Assemblea General, el Consell Rector o el Comitè de recursos.

EL PUIG, SCCL «Tenim la Intervenció de comptes, que és un òrgan molt important. És un òrgan que revisa els comptes. És a dir, tu vas a l'assemblea en la qual els interventors de comptes han revisat allò i han fet un informe dient que allò és correcte, que no hi ha hagut frau...»

EL BROT, SCCL «Tenim una comissió que és compravenda i qualitat. És sobre què hi ha d'haver al prestatge. Per exemple, vam decidir no ser herboristeria, però tot i així tenim quatre suplementes, olis o herbes d'infusió. També treballen la relació amb els pagesos, proveïdors, valorar minves i estocatge, i nous productors.»

Som Energia, SCCL

7.

La constitució de la CCU

Els passos a donar en la constitució de la cooperativa de consumidors i usuaris són els mateixos que per a altres cooperatives, amb alguna especificitat:

- › En la celebració de l'assemblea constituent: és una assemblea amb l'objectiu de constituir la cooperativa, aprovar els estatuts prèviament redactats, designar qui farà les gestions legals al Registre de Cooperatives i nomenar el primer Consell Rector. Especificitat de les CCU: han de ser almenys 10 socis de consum per constituir la CCU.
- › En el cas de voler inscriure la cooperativa en el Registre de Cooperatives mitjançant «procediment exprés» (resposta de dos dies en lloc de tres mesos de termini), la CCU s'ha de crear amb 10 socis (en general, han de ser com a molt 10 socis en l'escriptura de constitució. Donat que en el cas particular de la CCU el nombre mínim de socis a l'inici és de 10, a efectes pràctics el procediment exprés de registre es fa amb 10 socis exactament).

Podem trobar informació més detallada sobre el procés de constitució de cooperatives en el document següent:

http://aracoop.coop/wp-content/uploads/Guia_practica_constitucio_cooperativa.pdf

8.

Experiències inspiradores

APINDEP Ronçana, SCCL, és una cooperativa que dona servei a persones amb discapacitats i a les seves famílies per tal d'aconseguir la integració de persones amb més dificultats des d'un punt de vista múltiple: lúdic, terapèutic, jurídic, educatiu i laboral. Es fan moltes activitats diferents per als més de 50 usuaris i usuàries: ocupacionals (horticultura, reciclatge de paper i oli, gestió d'una cantina), culturals i lúdiques (bàsquet, dansa, excursions, biblioteca, etc.), fisioteràpia, logopèdia, assessorament jurídic...

La iniciativa va ser d'un grup de famílies del Vallès Oriental, que el 1993 es van posar d'acord per buscar serveis a la dependència de manera col·lectiva: primer des d'una associació i des del 2006 com a cooperativa de consumidors i usuaris.

Web: www.apindep.com

La Directa, SCCL, és un mitjà de comunicació en català d'actualitat, investigació, debat i anàlisi. La seva vocació és contribuir a la transformació social, denunciant injustícies i visibilitzant alternatives: moviments socials i projectes polítics, socials i culturals que plantegen un model alternatiu a l'actual i que sovint no apareixen als mitjans convencionals.

Nascut el 2006, el 2016 es va constituir en CCU, i va vehicular la participació dels diversos col·lectius implicats en diverses formes d'associar-se a la cooperativa: la majoria a l'Assemblea General és de les persones sòcies de consum (unes 200), que són subscriptores, i a més trobem uns 40 socis col·laboradors (amb continguts, fotografia, distribució...) i una desena de socis de treball.

Web: <https://directa.cat>

El Brot, SCCL

Som Connexió, SCCL, és una operadora de telefonia i internet que aposta per donar servei de manera cooperativa i sense ànim de lucre en un àmbit —les telecomunicacions— en què les queixes i reclamacions dels consumidors són constants. L'aposta de Som Connexió és fer telecomunicacions responsables: buscant la reutilització de mòbils i routers, amb transparència de preus i condicions al consumidor, i buscant la participació de les persones sòcies de consum en la construcció d'un model diferent de telecomunicacions.

Nascut el 2015 al Prat de Llobregat, Som Connexió arriba els tres primers anys a 4.000 persones sòcies i més de 7.000 contractes de telefonia/internet.

Web: <https://somconnexio.coop>

En l'àmbit internacional, destaquem **Park Slope Food Coop** a Brooklyn, Nova York, un su-permercat cooperatiu amb més de 15.000 membres, els quals treballen 2 hores i 45 minuts al mes cadascú i aconsegueixen així cobrir el 75% de les hores de treball de manera voluntària. En coordinació amb l'equip de treball professional, aquest supermercat creat el 1972 aconsegueix oferir més de 15.000 productes, la majoria dels quals de producció ecològica i locals, a preus assequibles —carrega de mitjana un 20% sobre el preu de cost, molt per sota que la mitjana del sector.

Web: www.foodcoop.com

Som Energia, SCCL

Annex.

Continguts de la llei de cooperatives catalana (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives)

TEMÀTIQUES	CAPÍTOLS I ARTICLES
Qüestions generals	I. Disposicions generals (1-10)
Creació de cooperatives Passos a donar per crear la cooperativa i inscriure-la legalment	II. Constitució i registre (11-21)
Socis Tipus de socis, altes i baixes, drets i deures Resolució de conflictes	III. Règim social (22-41)
Govern i administració Assemblea General, Consell Rector, Intervenció de comptes, Comitè de recursos	IV. Òrgans de la societat (42-68)
Economia i comptabilitat Responsabilitat dels socis pels deutes de l'entitat El capital social i altres formes de finançament Beneficis o pèrdues: com s'han d'aplicar Fons de Reserva Obligatori / Fons d'Educació i Promoció Cooperatives Llibres obligatoris: comptables, de socis, inventari... Dipòsit de comptes anuals al Registre de Cooperatives	V. Règim econòmic (69-85) VI. Els llibres i la comptabilitat (86-88)
Canvis en la naturalesa de l'organització Modificació d'estatuts Canvis en l'estructura de propietat Baixa de la cooperativa Fusions, escissions Transformació en un altre tipus d'empresa	VII. Modificació d'estatuts socials i fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació de les societats cooperatives (89-108)
Classes de cooperatives i intercooperació Cooperatives «normals» (primer grau) ¹ Cooperatives formades per diverses organitzacions, amb l'objectiu d'intercooperació o integració d'activitats Col·laboració entre cooperatives Dos casos especials: cooperatives sense ànim de lucre i cooperatives per la inclusió social (iniciativa social)	VIII. Classes de cooperatives de primer grau (109-136) IX. Cooperatives de segon grau (137-140) X. Convenis intercooperatius i altres formes de col·laboració econòmica entre cooperatives (141-142) XI. Condicions de les cooperatives (143-144)
Representació del sector i rol de l'Administració Federacions i confederació de cooperatives Inspeccions Promoció del cooperativisme El Consell Superior de la Cooperació Altres	Títols III a V (145-159)

1. Les cooperatives de consumidors i usuaris: articles 115, 116 i 117.

